HANOI

	6 tháng	3 tháng	Một tháng	Nước ngoài 1 năm	Nước ngoài 6 tháng	Nước ngoài 3 tháng	Nước ngoài 1 tháng	Nước ngoài 1 số
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00		
Các làng và	»	3. 00	3. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»	
Các công-sở	3. 00	3. 50	3. 20	5. 20	3. 30	4. 50		
Sáu tháng. .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25		
Ba tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 954

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page
Une seule insertion . . . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bầu-cử Tư-vấn nghị-viên Bắc-kỳ

Còn có mấy hôm nữa đến 15 Avril là ngày bầu cử tư-vấn nghị viên Bắc-kỳ. Độ này khắp trong các khu tuyển-cử toàn hạt Bắc-kỳ ta, ở đâu đâu cũng đã thấy xôn xao rộn-rịp về chuyện bầu cử. Kể Tư-vấn nghị-viện Bắc-kỳ bắt đầu lập ra từ năm 1906, cứ ba năm lại bầu lại một kỳ, câu chuyện bầu cử nghị viên không phải mới có một lần này là một. Nhưng một cái chế-độ thông-hành ở các nước văn-minh tiến tiến bên Âu Mỹ đã bao lâu nay mà mới truyền sang một nước là cái nước đàn trí còn ấu-trĩ, tư-trưởng chính-trị chưa phổ-cập như nước ta trong một khoảng ngày giờ ngắn ngủi được vài mươi năm trở lại, chắc rằng cái quan-niệm của người mình đối với sự bầu-cử thế nào cũng còn có sai lệch, khác với người các nước bên Âu Mỹ nhiều. Mà cái chính-thể nghị viện là cái chính thể sản xuất ở Âu Mỹ đấu tiên; cái quyền tuyển-cử nghị-viên, người Âu Mỹ lấy làm một quyền trọng đại nhất; cái việc tuyển cử nghị-viên, người Âu Mỹ lấy làm một việc cẩn thận nhất; sự tuyển cử nghị viên ở các nước Âu Mỹ kể cũng đã tạm gọi được là hoàn toàn vô tệ rồi; trong lỗ tai ta há lại chẳng thường được nghe tiếng những ông nghị ở các nước ấy phản nhiều là những tay tài học gồm ghê, công danh lừng lẫy, hoài bão những cái chính-kiến cao xa, trù-hoạch những cái chính-sách vĩ đại là nhường nào đây dư? Cớ coi ngay những nhân-vật trong nghị viện bên Đại-Pháp như quan Clémenceau, quan Poincaré, quan Sarraut, quan Maurice Long v. v. Cái tài chính-trị của các ngài trác-tuyệt như thế, cái sự-nghiệp phúc dân lợi nước của các ngài vẻ-vang to-tát như thế thì ta đủ biết được cái giá-trị các nhà đại-biểu của nhân-dân Âu Mỹ người ta bầu cử ra thật là đích-đáng, thật là đắc nhân, thật không khi nào chịu vơ vào nhật-nhạnh lấy những hạng người có tai như điếc, có miệng như câm, ù-ù ỳ-ỳ, gật gật dạ dạ mà đặt làm bụt mọc cho kín ghế ở chốn nghị-trường, thật không có một ông nghị nào ra chốn nghị trường, không thương-xác được một chính-sách lương hảo gì cho nước, không bàn tính được nên một công việc lợi-ích gì cho dân, mà chỉ biết bòn-xu cầu-cạnh kiếm tiếng kiếm miếng lấy một thân mình, thật chính cái hiệu-quả phú cường văn-minh của người Âu Mỹ được phát-đạt thịnh vượng như ngày nay là nhờ về tuyển-cử nghị-viên được người tốt mà nên cả. Nghị-viện nước ta bây giờ là nghị viện riêng từng một kỳ hạt, là nghị viện tư-vấn, là một cái cơ-quan chính-trị của nhà nước Bảo-hộ đặt ra để chất vấn về những vấn-đề chính-trị trong kỳ-hạt, để bằng ở những lời trần-thuyết của nghị-viện mà đò xét những tình u-ẩn, những điều lợi tệ trong dân gian cho việc chính-trị khỏi trái với ý dân, tránh những điều tệ làm những điều lợi như lòng-sh-nguyện của dân mà được thập phần lương hảo, tuy chưa được có quyền chính-trị rộng như nghị-viện ở các nước Âu Mỹ, được phê chuẩn pháp-án, được quyết định số thu-chi, được chất vấn, trích hạch chính-phủ về hết thảy các vấn-đề chính trị trong nước; các ông ngoại ta chưa có cái địa-vị được cả miệng lẫn tiếng trong chốn nghị-trường, phát biểu cái chính kiến này, trù liệu cái chính sách khác như các ông nghị của nước người ta, vì cái trí thức về đường chính trị của người mình còn thấp kém nhiều, chưa có thể mong được có cái nghị nghị viện « thập toàn » như thế, có hay không còn tùy ở cái trình-độ người mình luyện tập về đường chính-trị sau này. Nhưng dù thế nào thì cái nghị-viện của ta hiện đã có bây giờ cũng là hình-thức một cái nghị-viện; cái chế-độ bầu cử nghị-viện trong cái nghị-viện này cũng chẳng khác gì ở các nước Âu Mỹ. Vậy nhân dịp kỳ bầu cử tướng cũng nêu lược thuật một cái chuyện bầu cử ở các nước Âu Mỹ ra đây cho bõ cái cách bàn-cử của người ta vì thế nào mà lựa chọn được người khiến cho việc chính-trị trong nước nhờ có nghị viện mà được cái hiệu quả tốt như đã kể trên kia, thật là một câu chuyện thích thời mà có thể đem làm gương phản chiếu cho sự bầu cử ở xứ ta bây giờ vậy.

Ở các nước Âu Mỹ, mỗi khi đến kỳ bầu cử thì suốt trong các khu tuyển cử cũng xôn xao rộn rịp về chuyện bầu cử như ở xứ ta đó này, nhưng không phải xôn-xao rộn-rịp về những sự đi mua, đi bán, đi săn, đi đón mấy cái phiếu bầu không phải xôn-xao rộn-rịp về một cái việc thầu-khoán bất-thường là việc bao nhận lấy phiếu bầu cho người ứng cử, xôn xao rộn-rịp ở những dân đảng cùng nhau họp tập bàn định để lựa chọn lấy người đại-biểu cho khỏi phi-nhiêu, khảo nhau người nào học-thức kinh-nghiệm nhiều, người kia học-thức kinh-nghiệm ít, hỏi nhau người nào cái tài chính-trị kém, người nào cái tài chính-trị hơn, ai nấy đều bôn-tẩu lo liệu, cho là một sự quan hệ đến cái quyền lợi tương-lai của mình, người đại-biểu mình đó thì quyền lợi của mình không kẻ giữ gìn cho, người đại-biểu mình hay thì quyền-lợi của mình có nơi bênh vực chắc. Những người ứng cử không phải không cạnh-tranh kịch liệt như các ông « hậu-bổ-nghị-viên » mình, nhưng ít có cạnh-tranh về thế lực, về kim tiền, về chè chén, phần nhiều cạnh-tranh về cái tài học cao thấp, về cái chính-kiến khéo vụng hơn kém nhau, lẽ phải biện cái ý-kiến nay, người tuyển-hộ cái chính-sách khác, lẽ ai được quốc-dân tín phục lắm tin người ấy chiếm ưu thắng hơn. Đến khi bỏ phiếu, mỗi người cầm cái phiếu tức là giữ có cái quyền tuyển-quyết đổi về cái phiếu của mình, không thể lực nào hống-hách được mình, không kim-tiền nào lung-lạc được mình, không chè chiến nào quyến-dỗ được mình, trong cụng mình thật có người nào tín phục sẵn thì bỏ phiếu cho, mà nếu lẻ đại-biểu xứng đáng không có ai thì chẳng thà là bỏ phiếu trắng. Nói đến đây lại sực nhớ năm trước cũng trong một kỳ bầu cử, ở Hà thành đây có mấy người đi bầu-cử nghị-viện về, người ta hỏi các ông bầu ai thì trả lời một tiếng rất buồn cười rằng : Trong một năm danh-thiếp của các người ứng cử đưa, chẳng biết ông nào là xứng đáng hơn ông nào, tôi nhắm mắt rút lấy một cái bỏ phiếu vào thùng rồi về, cũng chẳng biết là bầu ai cả. Ấy người những chuyện bán rẻ cái phiếu bầu lấy một bữa tiệc, một chầu hát hay năm ba đồng bạc thì sự bầu cử của người mình lại còn có câu chuyện nực cười nhục thể. Người ta thì không chọn được người xứng đáng, bỏ phiếu trắng thì bỏ, thực không khi nào chịu nhầm mắt bỏ phiếu cho người không xứng đáng như thế bao giờ. Người ta bỏ cả phiếu cẩn trọng biết nhường nào! nên tuyển cử thường được tác nhân là phải.

Đó, cách bầu cử nghị viện của dân Âu Mỹ như thế đó! ta thử tỏ mò có ý xét cách bầu cử nghị-viện của ta trong kỳ bầu cử này thế nào ?

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 8 Avril 1923

Quan nguyên Thượng thư Jules Roche

Quan nguyên Thượng thư Jules Roche tạ thế.

Cuộc hội-nghị Pháp Bỉ

Quan Poincaré, quan Theunis và quan Jaspar sẽ hội-nghị cuối tuần lễ này ở Paris.

Việc Bỏ gi-áp

Nước Thổ có thư xin trả lời tập hội-đồng giảng-hòa Rông-án tổn ngày 23 Avril này thì sẽ hội-nghị tại Lausanne.

Bordeaux, ngày 6 Avril 1923

Hội-đồng các quan Thượng-thư

Ngày hôm thứ năm, các quan Thượng-thư hội-nghị tại điện Rambouillet. Quan Poincaré có trần-thuyết về hiện tình trong nước.

M. De Lasteyrie có trần-thuyết về việc thu thuế.

Trong hạt trú b nh

Các quan chức có chức quản lĩnh đến đóng thêm tại mấy xưởng làm than nữa. Tại các xưởng quân đông từ trước thì thợ thuyền vẫn lấy than như thường.

Người Đức vẫn hãy l ợi có khí. Như mới rồi họ có đặt ở ột quả bom ở dưới một chiếc toa máy, của chuyến hỏa-xa đi đến Paris, nhưng không tổn hại gì cả.

Tại Minden trong địa-l ạt Westphalie có biết được một âm-mưu bí-mật mộ những lính cảnh-sát bị cố quan Pháp bãi đi. Lại bắt được một bức thư chứng rằng cảnh-sát cũ giả làm thợ thuyền đến các xưởng làm việc để làm cách gây sự.

Các báo có nói đến sự tự cha-trị gửi đến cho các viên chủ-sự các xưởng than dặn rằng hễ binh lính tiến vào các xưởng, thì lập tức vặn máy cời, cùng nổi các hiệu khác báo cho thợ thuyền trong xưởng, cùng các xưởng lân đấy biết để ai nấy đem quân vây bọc lấy quân lính Pháp, và cấm bán, cấm xổng v. v. mà dọa nạt. Xem như vậy trong việc xảy ra ở Essen mới rồi, người Đức dụng tâm làm nên vậy.

Việc trú binh trong hạt sông Rhur

Viên chủ sự phòng Thương mại ở Marseille có xuất-bản một quyển sách bằng chữ Pháp trần-thuyết mọi lẽ về việc trú binh. Trong sách ấy có nói : Ở nước Pháp ai nấy hiểu rằng nước Pháp đã nhẫn nại trong bốn năm nay rồi, nay không có thể cứ chịu gánh vác về khoản trợ cấp và khoản bồi-thường nhiều hơn là nước Đức. Nếu ta tin các số của người Đức là đúng, thì nước Đức không bị quân thù tràn vào, và dân số có 60.000.000 người, mà số chi-tiêu đến đến năm 1922 là 75 nghìn triệu. Song các số của người Đức kể ra không đúng, vì người Đức thường lên nhiều. Kỳ thực đến cuối năm 1922, người Đức nộp về số bồi thường được là 88 nghìn livres sterlings, và nước Pháp phải ứng về khoản ấy 700 triệu triệu livres. Thế mà của người Pháp cũng nặng hơn thuế mà của người Đức. Số thuế ngoại ngạch của người Pháp cộng là 5.122 triệu. Mà số thuế ngoại ngạch của người Đức có 2.600 triệu.

Bordeaux, ngày 7 Avril 1923

Trong hạt trú b nh

Các quan có bắt được giấy má phản-đối nước Pháp in bằng chữ Pháp.

Việc Bông-áu

Tư binh nước Tchè đi được về nước dân dân. Bà chiếc tàu chở tư-binh mới rồi Smyrne.

Tư-binh nước Hy-lạp đã cho xuống tàu.

Việc nước Maroc

Có sự đấu xảo Canh-nông tại Maroc người Pháp và người bản-xứ đến coi đông lắm. Có đấu xảo các máy chọn hạt, và phát thưởng cho các nhà có sức vật khéo nuôi.

Báo *Les Débats* có bình phẩm về việc khánh thành đường hỏa xa Rabat Fez. Báo ấy có nói : Cái chánh sách của quan Thống-chế Lyautey là làm cho người thượng-quốc và người bản-xứ đồng-tạo công-tác với nhau.

Bordeaux, ngày 8 Avril 1923

Trong hạt sông Sarre

Hội-đồng Chánh-trị đã ba lệnh khám xét tại nhà các người có tiếng có chân trong các hội-đồng bí-mật của nước Đức.

Việc nước Đức

Các quan chức Pháp có tịch-biên ở Malheim sur le Rhin một số giấy bạc là hai triệu marks trong một nhà in Nguyên nhà quốc-gia ngân-hàng nước Đức có đặt ở đấy làm nhiều giấy bạc. Viên chủ-sự có điểm nhà quốc-gia ngân-hàng cũng tiến dự việc tịch biên ấy. Các quan đã tịch-biên một số giấy bạc đương in đáng giá là 80 nghìn triệu cùng là các dụng-cụ về việc in. Các báo nói rằng : Nếu nước Đức không chịu nộp số phi-tổn về việc trú-binh từ buổi đầu đến giờ, thì số tiền ấy sẽ thêm vào khoản phí tổn trú-binh.

Sở điện báo Havas nói rằng than cốke vẫn chở đi một cách êm đềm. Thợ thuyền Đức có nhiều người đến làm việc.

Tại mỏ Ludwig, thợ thuyền Pháp chưa tới, vẫn dùng thợ thuyền Đức. Xem chừng thợ thuyền mỏ ở đấy cũng đã Trong hạn thợ thuyền thứ nhất có ba phần thợ thuyền là người Đức, một phần thợ là người Pháp.

Việc giảng hòa Đồng-áu

Nước Thổ xin đến ngày 20 Avril thì hội-nghị tại Lausanne. Đồng minh cũng ưng chuẩn.

Một người trong một lúc đánh mười hai ván cờ tướng

Mới đây một nhà xẻ ở Paris có đặt một cuộc đánh cờ tướng xưa nay để đánh đâu có bao giờ : Một người trong một lúc đánh mười hai ván cờ tướng không ngượng nghịu, không lầm lẫn chút nào. Người ấy nắm nay độ chừng ba mươi tuổi, tên là M. Alexandre Alekhine.

Trong nhà xẻ hôm ấy có đặt một dãy mười hai cái bàn cờ trước mỗi bàn có có một người địch với M. Alexandre Alekhine. M. Alekhine thì ngồi một cái ghế cách xa mà quay lưng lại bàn cờ. M Alekhine nhường cho cả mười hai người kia đi trước, mỗi khi bên kia đi một nước cờ lại có một người phụ xướng to lên, thì M Alekhine lại bảo người phụ đi một nước khác. Người đi thay lẫy cứ lần lượt đi hết bàn cờ thứ nhất đến bàn cờ thứ mười hai, chỉ đứng trước mỗi bàn cờ độ nửa phút đồng hồ, thì lại đi sang bàn cờ khác, chứ không khi nào phải đứng lại một bàn cờ quá nửa phút, chỉ trong sáu bảy phút đồng hồ là người phụ lẫy đi vòng hết mười hai ván cờ, mà M. Alekhine sai đi xong mười hai nước cờ. Được hai giờ thì người giỏi bàn cờ số hai bị thua. Thì lẫy lục tục hết bàn cờ nọ đến bàn cờ kia thua. Được độ bốn giờ thì còn có hai bàn là đứng vững. Được hơn bốn giờ thì bàn cờ thứ mười một thua nốt. Được bốn giờ 48 phút thì bàn cờ số thứ mười hai chịu thua nốt.

Chỉ là trong mười hai ván cờ, thì M. Alexandre Alekhine đánh luôn mười hai ván cờ tướng cùng một lúc được mười một ván còn một ván hòa.

Đánh xong mười hai ván cờ, thì M. Alexandre Alekhine đứng dậy vui vẻ tỉnh tao như thường, không mệt nhọc gì cả.

Ai nấy tấp nập đến mừng ông, thì ông bèn quay lại một người thua xin một điếu thuốc lá mà rằng :

Xin ông một điếu thuốc lá. Tôi bỏ quên ví thuốc ở nhà. Tôi hay quên quá.

Dạy khoa-học ở các trường tiểu-học

Từ sau trận Âu-chiến, các nước trong thế-giới lại chú-trọng về khoa-học hơn trước nhiều ; không luận là ở nơi điền-giã, ở chốn công-trường hay là ở các nhà buôn bán cũng đều phải chịu có khoa học luyện-tuyện mới làm cho nghề-nghiệp của mình được có tiến-bộ mà khỏi thua sút kém người ; khoa-học ở đời này không phải chỉ cần riêng cho những người nghiên-cứu học vấn, tìm tòi những điều mới lạ mà thôi ; cái phạm vi khoa học càng ngày càng rộng ; cái phương-pháp về khoa-học cũng càng phức tạp hơn ; có khoa học chuyên môn, có khoa-học phổ thông, người thì phải cần đến cái trí-thức chuyên môn của khoa-học, người thì phải cần đến cái trí-thức thông thường của khoa-học. Người ta sinh hoạt trong đời này ai cũng phải cần có ít nhiều khoa-học ; cái mục đích sự giáo-dục cốt là để đào-tạo cho người ta có đủ cái tư-cách sinh hoạt ấy, thì cái phương-châm giáo-dục tất cũng phải xu-trọng về khoa-học mới mong có được hiệu-quả tốt. Người ta nói thời-đại này gió là thời-đại của khoa học. Lớp quốc-dân trong cái thời-đại đó cũng phải làm thế nào cho nước mình thành được là một nước khoa-học. Muốn khiến nước mình thành một cái nước khoa-học. Cái phương-pháp tức là khiến cho toàn-thể nhân-dân trong nước đều có chịu khoa học huấn-luyện ; xem như chương-trình dạy khoa-học thì đặt ra ở các trường trung-học và đại-học cho những người học chuyên môn, theo cái tôn-chỉ sự giáo-dục đời nay như đã giải ở trên thì chưa lấy gì làm mãn ý được ; các thứ khoa-học phải ngay từ các trường tiểu-học lấy làm học-khóa phổ-thông, khiến cho những người có cái đặc tính nghiên-cứu khoa-học từ lúc ở tiểu-học cũng đã có cơ hội phát-triển được cái đặc-tính ấy, mà những người khác đã không có cái thiên-tài khoa-học thì về đường khoa-học cũng đã được cái trí-thức thông thường để ứng dụng ra mọi việc ; như thế thì cái chính khoa-học ở trong ý bi-vọng của mình mới mong có ngày thực-hiện được.

Sự dạy khoa-học ở các trường tiểu học cũng không có gì là khôn-ngoan không có thể thực-hành được. Trong một cái nhà trường tiểu-học cũng nhiều cái thực-nghiệm giản-dị để làm cái tài liệu dạy khoa-học, như cái cây cái cỏ ở sân vườn có thể đem làm cái tài-liệu dạy sinh-vật học được, một chậu nước, một ngọn đèn cũng có thể đem làm cái tài-liệu dạy lý hóa-học được, cốt ở các ông giáo-sư biết cách giảng-giải, tây thời dẫn bảo, thì học-trò cũng để lĩnh-hội được cái trí-thức về khoa-học vậy.

X.

Tự do diễn đàn

Mấy lời nói thẳng về việc bầu-cử nghị-viên các làng

Bắc-kỳ ta độ này lại đến vụ bầu-cử nghị-v.ê.n, nào Thương-mại, nào Thứ-dân, quang cảnh nhiệt-náo, không chợ thời quá, thực là một thịnh điển của Bắc kỳ ta vậy.

Nước ta từ khi nhờ có Đại-pháp sang bảo-hộ, đem việc « lập nghị-viện, cử nghị-viên » là việc rất hay về đường chính-trị kinh-tế của các nước Thái-tây mà thi-hành ở cõi Việt-Nam, do Nam-kỳ lan đến Bắc-Trung-kỳ, bởi thế mà xứ ta trong khoảng mấy năm nay mới có những vụ bầu-cử nghị-viên, cũng bởi đó mà quốc-dân ta đã được mục-kích những sự công-kích bởi các Nghị-viên nghị-luận tại Tư-vấn nghị viện. Vậy thì việc bầu-cử nghị-viên rất có ảnh-hưởng với xã-hội mà rất có quan-hệ cho sự trong lại của quốc-dân ta vậy. Mà thực thế, nghị-viên là những người làm đại-biểu cho dân một vài phái nghiệp, hoặc một dân ấp, hay là một quận hạt nào, hoặc dân sự, hoặc thương sự, có quyền được thi-hành với chính-phủ, bày tỏ với công-chúng những việc công-ích có ý kiến và tư-trưng của mình. Cước trách nghị-viên quan-hệ với dân sự, thương sự trong một xứ mà mình làm đại-biểu thực là hệ trọng, cho nên việc bầu cử nghị viên không có thể cho là một việc tầm thường. Chính-phủ đã tuần rõ lễ ấy, bản nghị-định về việc bầu cử các Nghị-viên rất nghiêm nhặt, rất tinh thông quốc-dân ta đã từng được tai nghe, mắt trông thấy mà còn nhiều nhà ra ứng-cử luận lợi ý quyền làm những điều trái-phép trước cũng không cần phải nói, đây chỉ xin lạm bàn một vài điều sở kiến nhãm giữa vụ bầu-cử này :

1 - Một là những người đi bầu-cử.

— Những người có quyền đi bầu-cử tức là chính-phủ ấy-thác cho mình một cái trách-nhiệm lớn, quốc-dân trông cậy vào cái kiến-thức của mình, bầu cử đảo-nhân tức là mình đã làm trọn nghĩa-vụ với chính-phủ, đã không phụ lòng ủy-thác của quốc-dân, bầu-cử phi-nhân thì không những là đối trên phụ dưới, mà lợi-quyền của mình trong cũng không mong mỏi gì, vì những việc công-ích do một nghị-viên nào có thể kiến-nghị thi mình sẽ có một phần hưởng thụ. Vậy thì trong khi mình sắp bầu-cử một người vào làm nghị-viện,

trước hết phải lấy con mắt tinh đời mà quan-sát, lấy bụng công-bằng mà so sánh từng người. Người nếu xứng đáng đầu so ta cũng nên bàu, người nếu chẳng xứng đáng thân ta cũng chẳng nên bàu. Tùng được trông thấy hay không, phần nhiều trông vào những người này. Vì con người ta phàm những bậc kỳ tài thực-đức ít kẻ biết, mà những hạng hư-danh sở kiến lại thường lắm người quen, các nhà bầu-cử dẫu có chọn người vì tất

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Avril

Tổ Văn-miếu Hà-nội. — Sáng chủ nhật hôm qua, tại Văn-miếu Hà-nội (Giám) đã làm lễ kỉ Định kỳ xuân tế năm nay. Kỳ tế này xem chừng có phần mặn-mà hơn những kỳ trước. Các quan tỉnh Hà đông và các quan

Trường Cao-đẳng Nông-lâm. — M. Lau, Thanh-tra hạng nhì ngạch Nông-chính, nay bổ vào tòng sự tại sở Kiểm tế, vì lại kiêm cả chức Bốc học trường Cao-đẳng Nông-lâm.

Bảo-tồn Không-học. — Nhà bộ Tri-trí ở phố hàng Quạt tổ-chức ra một lớp dạy Hán-học để các ngài đã thôi ra Pháp-học, được tiện chỗ giảng-cứu Hán-học mà bổ ích cho quốc-văn. Lớp học này mới ra đã hơn

Bản quyền thuộc về Thư viện Quốc gia Việt Nam. Mọi hình thức sao chép phải được sự đồng ý của Thư viện Quốc gia Việt Nam. Liên hệ: microfilms của Đại học Quốc gia TP.HCM

cách cân-thẩ hay là lòng thiên-vị cẩn một vài người có quyền bàu cử, cử bằng ở lời khẩn khoản thỉnh cầu của người ứng-cử, hay là nghe những lời tán-dương tô điểm của những người giới-thiệu mà bầu-cử bằng một cách vô-tư-lự ? Ba năm một có một lần » hàm hồ không đích-đáng ; sao không nghĩ, người ta đã có lệ bỏ phiếu trắng, nếu quả không có tài trí-thức, không đủ đại nhãn-lực, thì đành chịu vô-tình với các nhà ứng-cử, còn hơn mua lấy tiếng bảo-cử phi-nhân, lấy là nói cho cùng, chỏ ai là người vô sở-kiến, chỉ vì lầm lòng thiên-tư nó bế-lắc mất sự công-minh đó mà thôi. Ôi ! tục ngữ có câu « chọn người gửi cha », dân sự, thương-sự, chính là mạch huyết của quốc-dân, nếu lạm bàu người không xứng đáng đem cái tinh-mệnh qui-hóa mà gửi vào tay người không xứng đáng chẳng hóa ra gánh của đem đổ xuống sông và phụ lòng chính phủ đã cậy cái kiến thức của mình ư. Vậy đám mong rằng các nhà có quyền đi bàu-cử ở nước ta phải nên hiểu lẽ đó.

2 *Hai là những người ra ứng-cử.* — Những người tinh nguyện ra ứng-cử nghị-viên tức là một người mà chính-phủ tin cậy, xã-hội ngóng trông, mà là sắp sửa ghé vai làm nghĩa-vụ, gánh vác được nỗi lấy là có công với chính-phủ, thực lòng với xã hội, gánh vác không nổi thì không những thiệt dân hại nước mà giá trị của mình cũng chẳng ra gì, vì danh dự của con người là phần nhiều trông vào những công việc hành-động. Vậy trước khi ra ứng-cử mình phải tự biết lực của mình xem sức mình đảm-đang nổi, sẽ nên ra ứng-cử, sức mình không đảm-đang nổi, nên để nhường cho người khác. Ta hễ lại không được coi qua cái tính tự đắc và cái tính hiếu-danh cả một vài người ra ứng-cử đó dư ? Hết tự mình đi cầu cạnh, lại nhờ người đi nói với nhà có quyền đi bảo cử, chỗ này lấy lời nói ngọt làm mồi, chỗ kia đem bộn lễ làm mồi, khi đã lợi dụng được các nhà bầu-cử cho mình thì đã nghiễm-nhiên là một ông nghị-viên, mà biên tên vào cái danh-thiếp, tác hội đồng thì đền góp cho đủ đầu người, bàn việc gì chỉ một mực gật, thực không có cái gì là kiến-thức. Sao không nghĩ chính-phủ đặt nghị-viên cho lấy quyền ngôn-luận, đã không có đủ tư cách, thì mua chuộc làm chi lấy cái danh-giá hão, để thiệt phần cho xã-hội cho công-chúng phải chịu-binh. Những nghị-viên mà không nghị luận được đã đành, lại cũng có người nghị-luận mà không bổ ích gì, không ảnh hưởng gì với việc đời chút đỉnh ! Ngôn-luận mà vô khoát không có thiết gì với dân sinh quốc kế, là những việc mình phải gánh vác thì còn qui gì đến danh-dự mà bôn tẩu yên cầu ! Vậy đám mong rằng các nhà ra ứng-cử nghị-viên không nên vọ hư danh mà phải nêu tự-lượng xét mình trước khi ra ứng-cử.

3· *Ba là những người ngoại cục trong việc bàu cử.* — Những người này dẫu không can thiệp gì đến việc bàu-cử, nhưng nghị-viên được người đã tưởng, các nhà ra ứng cử cũng ít người ra chịu tự-tiện, thế mà muốn cho được so sánh cân nhắc kẻ hay người dở, kẻ giỏi người hèn, duy có những người ngoại-cục là dễ định. Những người ngoại cục làm đường lối giao-thông cho hai bàng người trên đó, giới-thiệu người nọ với người kia, vì sở bàng-quan bao giờ cũng chiếu hơn những sở hai bàng đã nói trên, thì sự biết người tất cũng rộng. các nhà bầu-cử mà đắc-nhân cũng nhờ ở người giới-thiệu, các nhà ra ứng cử mà xứng chức cũng nhờ ở người giới-thiệu, thế mà giới-thiệu hoặc vì tư tình, hoặc vì tư-lợi, hoặc vì thế-lực, đối lương tâm mà giới-thiệu trái công ích mà giới-thiệu, khiến nhà bầu-cử chẳng ở miệng mình mà bỏ phiếu, người ứng-cử nhờ có tay mình mà thắng phiếu, rồi ra hay dở mặc người, mình không trách-nhiệm, chẳng lại càng thêm rối cho cuộc bầu-cử lắm ru ! Ôi ! vàng lắm mặn thau thế-giới xiết bao là những điều bạng trái, những sự đảo-điên làm nghỉ lòng công-chúng, mất cả sự ngưỡng vọ của xã hội phần nhiều bởi tư lợi đoạt mất công ích. Vậy đám mong rằng các nhà thuộc về phái bàng-quan đối với việc bầu-cử nghị-viên, đã có lòng giới-thiệu dự một phần nghĩa-vụ với quốc-dân phải gắt công bằng, nếu quả không phân-biệt hiền ngu, thì rằng tự thà còn hơn là quấy rối để cầu lợi.

Nói tóm lại thì việc bảo cử nghị viên xử ta ngày nay, thực chưa có thể cho là hoàn-toàn được, tất còn phải chỉnh đốn mà sự chỉnh đốn thì chỉ ở ba hạng người trên đó, chứ như nghị-định bầu cử của chính-phủ đã đặt thường cũng là đã rõ vậy.

Có người nói : bầu-cử mà đến bỏ phiếu kín thực là chỉ công, nhưng còn cuộc cho mời, còn có người giới-thiệu mà chính phủ vẫn không có thể ngờ được, thì sao cho khỏi cái tham tư-lợi. vậy thì quốc dân ta ai là người. bảnh vực công-lịch, không thờ-ơ với tư-lợi mà bỏ phiếu ? Ai là người đảm đang nghĩa-vụ ? Thưa ai ai cũng nên có nhiệt huyết lý, xin sẽ nên cân nhắc nặng nhẹ, so sánh việc bàu cử nghị-viên này mà nay ra các cuộc bầu-cử khác, cũng nên có một cái quan niệm như vậy, và sau xin các nhà ra ứng-cử bỏ cái lệ đem ô-tô mô-bin đi đón các nhà có quyền bầu cử. Nếu mình quả là người xứng-đáng làm đại-biểu tự khắc các nhà có quyền bầu cử tiếc rẻ mình, nếu không xứng đáng, nào là ô-tô mô-bin, nào là ong kính biển nảy biển khác, nào là mỗi phiếu năm bảy đồng bạc, gặp phải người có kiến-thức không những người ta không bỏ phiếu cho mình mà người ta lại. . . cho nữa. Những người kiến-thức ấy và những người bênh vực sự công-lịch ở nước Việt-Nam ta thực ít lắm thay.

I.-Th.-G.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài ở gần báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền như lệ không nói, gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua hết thì thôi, là xin báo cho mình một tháng nữa để kịp gửi báo.

1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 00 và 8 f. 05 kể từ ngày 9 này

Quan Thống-sứ Guesde về hưu. — Quan Thống-sứ Guesde ngạch Đông pháp nay xin về hưu kể từ ngày 1er Mars 1923. Trong khi Marseille mở cuộc đấu-xảo thuộc-địa thì ngài lĩnh chức tổng Đại-lý.

Hai chiếc tuần dương hạm Pháp sắp tới nơi. — Hai chiếc tuần dương-hạm *Jules Michelet* và *Victor Bugo* do quan thủy-quân Đô-đốc Gilly quản đốc thì đến ngày 20 Avril này sẽ tới vịnh Hạ long ở đó cho đến ngày 27 thì đi Tourane và Saigon. Hai chiếc tàu này chở 1 là đề cỗ-động và khảo-sát, cho nên trong tàu có quan Thống-đốc thuộc-địa Guyon và các viên phái-bộ cỗ-động và khảo-sát đi.

Từ mấy tháng trước, quan Toàn-quyền đã viết thư cho quan Đô-đốc Gilly để cho 1 ai chiếc dương-hạm ấy đi tại Haiphong, vừa đây quan Toàn-quyền có nhắc lại lần nữa thì quan Đô-đốc có đáp rằng ngài rất lấy làm tiếc không cho tàu vào tận Haiphong được vì đây tàu sâu lắm. Ngài lại nhờ quan Toàn-quyền ở lâm lúng tiếc ấy cùng các quan dân và thay mặt quan Thống-đốc Guyon là đại-biểu quan Thượng-thư thuộc địa và thay mặt các quan phái-bộ, các thầy-thầu đề tỉnh chào quan Toàn-quyền.

Bàu cử nghị-viên Bắc-kỳ. — Việc bầu cử ở Hanoi khóa này, thực ra ở bên thương-mại không hề thật là ồn ào không có cạnh tranh.

Khu thứ nhất thì chỉ có một mình M. Lê thuận Khoát, khu thứ ba chỉ có một mình M Trần viết Soạn, khu thứ tư chỉ có một mình M Ng-đăng-Thu ra ứng cử mà thôi. Còn khu thứ nhì thì không có ai, nhưng có lẽ là ông Đỗ-Thận, vì ông có đơn ứng cử mà chưa nói là vào khu nào. Còn bên thương-mại có hai đại biểu thì những bốn ông ứng cử là M.M Bùi-huy-Tín, Mạc-đình-Tư, Ng-văn-Ba và Lưu-bá-Vỹ, còn M. Hoàng-quang-Hương trước có đơn ứng cử thì nay đã rút đơn ra. Bên đại biểu thương-mại thì chưa biết hai ông nào được bầu, còn bên đại-biểu thổ-dân thì biết sẵn là bốn ông có giấy ứng cử trên kia sẽ được bầu cả.

Thuyền chuyển trong ngạch các quan cai trị. — M. Giran, quan cai-trị hạng nhất nay đổi đi làm chức chánh Công sứ Sơn tây thay quan cai-trị Lachaud.

M. Lachaud, quan cai-trị hạng nhì Công-sứ Sơn-tây nay đổi đi Hà-đông thay quan cai-trị Delamarre về nghỉ.

M. Broni, quan cai-trị hạng nhì tại phủ Thống-sứ nay đổi đi làm chức chánh Công-sứ Quảng-yên thay quan cai-tại Aboot

M. Aboot, quan cai-trị hạng ba, Công-sứ Quảng-yên nay đổi đi Công-sứ Phúc-yên.

M. Forsans, quan cai-trị hạng ba, chánh tòa tư phủ Thống-sứ nay đổi đi làm chức Công-sứ Hà-nam.

Các quan tỉnh Hà-đông và các quan phủ huyện với các tỉ thuộc trong hạt ra dự tế hầu đã mất. Còn người đến xem, tuy không mấy ai biết trước, thế mà tự ngoài Văn-miếu cho chí trong đền Khải-thành ngày hôm qua cũng tấp nập đông người đến xem hơn các kỳ tế trước nhiều.

Cũng như lệ thường, tự hôm thứ bảy, dân sở tại đã dọn dẹp và sắm sửa các lễ vật và các đồ nghi-vệ trang hoàng cho tế chỉnh, tới sáng hôm qua, tự hồi 7 giờ trở đi thì các quan viên tế và các du-khách lục tục đến đông dần Đúng tám rưỡi thì khởi đầu làm lễ. Tại chính đền Văn-miếu thì quan Thiếu Hoàng Tổng-đốc Hà-đông vào chủ tế, còn trong đền Khải-thành thì quan Án Hà-đông vào chủ tế. Mọi sự tân xướng lễ nghi cũng đúng như kỳ xuân tế năm ngoái mà trong tờ báo này đã thuật lại kỹ-càng. Hai quan chủ tế hai đền đều bận phẩm phục đại triều, còn các quan viên tế khác cũng đều bận lễ-phục rất tề chỉnh và có một điều cũng giống như kỳ xuân-tế năm ngoái, là trong khi vào chiếu tế cũng có một vị quan viên bận áo thụng đi giầy tây, cho nên những lúc hương bái xem chừng hơi có ý ngượng nghịu.

Kỳ xuân-tế hôm qua, lại có một điều đặc biệt hơn nữa kỳ trước là sau khi quan Thiếu Hoàng, chủ tế Đền ngoài, đã hành lễ xong ở Đền ngoài, thì ngài lại cứ bận phẩm phục như thế mà vào hành lễ cả ở trong đền Khải-thành nữa, và mấy nhà chụp ảnh người qui quốc với người mình đến để chụp ảnh, cho nên cả đền trong và đền ngoài buổi sáng qua đều chen chúc những người ra vào rất vui vẻ.

Qua 9 giờ thì lễ xong.

Trường cơ khí thực hành tại Saigon. — Các học-sinh có tên sau này được lĩnh nốt những quyền lương bổng để theo học tại trường cơ khí thực hành ở Saigon.

MM. Henri Berlioz	193 p.
Louis Berlioz	193 p.
Ceccolo	150 p.
Đặng-v-Trất	150 p.
Lưu-v-Thọ	150 p.

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phó gia đình bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ bi cơ man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 173, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ

Hội Khai-trí tiến-đức. — Nhân có ông Trần quang-Nghiêm là phó hội-trưởng hội Khuyến học Saigon và phó hội-trưởng Thương-mại Nam-kỳ mới ra Hanoi, Hội ta định đến ngày thứ năm 12 Avril, đúng 5 giờ chiều, để một tiệc trà nhỏ để tiếp ông cho tỏ tình thân-mật hễ Nam người Bắc.

Vậy có lời há-cảo càng các ngài hội-viên đúng ngày giờ ấy quá-bộ lại dự tiệc trà và tiếp chuyện ông Trần cho vui vẻ

K. T. T. Đ kính đạt

Một con chó đực săn trắng và vàng thẫm (chocolat) mới lạc sáng nay hồi 6 giờ — Ai bắt được xin dắt lại phố Tuyên-quang, số 23, Hanoi, sẽ xin chuộc.

Hội Phá giầy (*Nái Gôi*). — Sở Hóa-xa có lời phó cáo (1) để các quí-khách biết rằng : Nhân hội Phá Giầy, thì từ ngày mười tám cho đến hai mươi ba tháng tư tây tức là từ mồng ba cho đến mồng tám tháng ba ta có cho chạy thêm mấy chuyến tàu riêng.

Vậy trong những ngày hội có những chuyến xe kể dưới này đến ga Nái-Gôi hay ở Nái-Gôi đi.

XE 91

Từ Hanoi đến Nui-Gôi

TÊN GA	chuyến xe số 72	chuyến xe chạy thẳng	chuyến xe số 61	chuyến xe số 63
Hanoi	5 h 07	6 h 03	10 h 25	12 h 55
Văn-điển	5 , 25	6 , 21	10 , 45	13 , 14
Thường-tín	5 , 40	6 , 37	11 , 06	13 , 32
Phú-tía	5 , 52	6 , 49	11 , 19	13 , 45
Đỗ xá	6 , 04	7 , 01	11 , 36	14 , 00
Cầu-guột	6 , 16	7 , 13	11 , 49	14 , 14
Đồng-văn	6 , 36	7 , 35	12 , 13	14 , 39
Phủ-lý	7 , 00	7 , 58	12 , 46	15 , 11
Bình lục	7 , 17	8 , 18	13 , 09	15 , 37
Cầu-họ	7 , 31	8 , 29	13 , 22	15 , 50
Đặng-xá	7 , 48	8 , 46	13 , 41	16 , 09
Nam định	8 , 02	9 , 02	13 , 59	16 , 24
Trình-xuyên	8 , 15	9 , 14	14 , 12	16 , 38
Nái-gôi	8 , 28	9 , 26	14 , 25	17 , 04

XE VỀ

Từ Nái-Gôi về Hanoi

TÊN GA	chuyến xe số 72	chuyến xe chạy thẳng	chuyến xe số 62	chuyến xe số 64
Nái-gôi	8 h 31	13 h 22	14 h 27	15 h 46
Trình xuyên	8 , 47	13 , 36	14 , 40	16 , 05
Nam-định	9 , 15	13 , 53	14 , 57	16 , 31
Đặng-xá	9 , 27	14 , 04	15 , 07	16 , 43
Cầu-họ	9 , 46	14 , 24	15 , 23	17 , 02
Bình-lục	9 , 59	14 , 36	15 , 36	17 , 19
Phủ-lý	10 , 34	15 , 02	15 , 57	17 , 50
Đồng-văn	10 , 58	15 , 22	16 , 18	18 , 13
Cầu-guột	11 , 22	15 , 43	16 , 37	18 , 36
Đỗ-xá	11 , 37	15 , 54	16 , 49	18 , 53
Phú-tía	11 , 51	16 , 06	17 , 00	19 , 07
Thường-tín	12 , 05	16 , 18	17 , 12	19 , 22
Văn-điển	12 , 22	16 , 35	17 , 26	19 , 39
Hanoi	12 , 41	16 , 49	17 , 42	19 , 58

Lại thêm hai chuyến xe riêng nữa chạy từ Bìm-sơn ra Nam-định hay từ Nam định về Bìm-sơn. Giờ chạy như sau này :

XE 64

Từ Bìm-sơn đến Nam-định

Tên ga	Chuyến xe chạy thẳng
Bìm-sơn	8 h 35
Đồng-giao	8. 54
Chợ-gành	9 , 14
Cầu-yên	9 , 26
Ninh-bình	10 , 05
Cát-đằng	10 , 2
Nái gôi	10 , 40
Trình xuyên	10 , 56
Nam định	11 , 11

XE VỀ

Từ Nam định về Bìm-sơn

Tên ga	Chuyến xe chạy thẳng
Nam-định	18 h. 27
Trình-xuyên	18, 41
Nái-gôi	19, 09
Cát đằng	19, 28
Ninh bình	19 44
Cầu-yên	19 57
Chợ-gành	20, 10
Đồng-giao	20 33
Bìm-sơn	20 51

(1) Nguyên văn của sở Bìm-sơn tại cho

CUỘC ĐẤU VỢ

Muốn chiều lòng nhiều nhà sành về nghề võ, thì nhà chớp bóng CINÉMA PALACE có đề riêng cho các nhà lý những chỗ riêng gần trường đua và ngồi rất thảnh-thơi.

Số chỗ lý ít lắm, vậy nên hỏi trước, hoặc hỏi bằng giấy nói, hoặc đến phòng bán vé mà hỏi cũng được.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Việc ăn cắp ở hiệu Gô-đa. — Tòa tuyên án phạt Ng-v-Điền làm công cho hiệu Gô-đa và tên Ng-v-Mài là em, mỗi tên 1 tháng tù và 50 quan về tội ăn cắp bị tật của hiệu lý và thông đồng việc ăn cắp lý.

Việc cướp bạc ở đường. — Một người tên là Ng-văn-Quý quán ở tỉnh Mon-cay thưa Ng-v-Lô tức Cầu Ký gặt một bọc đựng 3 270 đồng ở phố hàng Bồ Ng-v-Yên buôn bán ở tỉnh Mon-đinh là anh Ng-v-Lô thì bị thưa về chứa tiền bọc cướp giật lý. Song không có chứng cớ gì về lại tội lễ bên nguyên đơn khai láng tăng, cho nên tòa tha cho cả. Xem tình hình thì có lẽ vì chuyện buôn thuốc phiện lậu nỗi mới kiện. Lớp học này mở ra đã hơn một năm nay, mỗi chủ nhật cứ thứ hai và thứ năm vào hồi 8 giờ đến 9 giờ. xem ra các người lòng học nhiều người có chí lắm, thật là « Hiếu-học bất quyện ». Thế thì cuốn sách *Luận-ngữ* của ông cử Dương-bá-Trạc dịch, cũng không phải là không hợp thời vậy.

Ai muốn ứng tuyển vào sở Binh-lương. — Hiện ở sở Binh-lương (Service de l'Intendance) có cần đến những thợ làm bánh, thợ mộc, thợ làm máy, thợ nguội, thợ máy, thợ giầy, thợ đóng thùng. Ai muốn xin những chân lý thì cứ đến xin tại sở mộ linh ở đường Maréchal Joffre (phố Cửa-đông).

GRANDS MAGASINS REUNIS

Cải chính. — Trong tờ phụ-trương báo *Trung-bắc Tân-văn* số 1207 ngày 29 Mars 1923 về mục « Đồ đựng về điện » hàng máy quạt treo trần hiệu Marelli có đăng lầm bán chịu trả tiền từng tháng một là 1f25 ; vậy xin cải chính lại là 12$ f. cho đúng.

21

NỤ-TRINH-THÁM

TRUẾN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhẽ nữ trinh thám, khéo đem cái tâm tư tình một cái thảđoạn khôn ngoan, đổi đang thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này để biết cái tài thám ẩn trích tình. bọn gián sao cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay gấm liếc to đao vốn chia tình-anh trời đất ; đứng nghề lòng lan tình khế, không bằng đảm lược nam-nhi.

Chàng tôi nghe nói lấy làm lạ. Năng Giáng-anh hỏi :

Từ lão ngộ tiếng kẹt cửa mà cụ dậy, rồi thì cụ lại ngồ chuông báo lửa ?

Du-vân rằng :

Tôi ngồ chỉ độ hai mươi nhăm phút. Lúc đêm dậy, lấy giờ đã sang canh tư, chúng tôi trở dậy soát lại đồ vật chừng năm giờ, rồi mới lại đi ngủ. Ngủ hai mươi nhăm phút rồi dậy, dậy thì đã thấy mất trộm rồi !

Sử-sam bỏi :

Lão cụ đi ngủ có đi uống gì không ?

Du-vân đáp rằng :

Có, tôi có ăn một bát chè hạt sen, rồi mới đi ngủ.

— Ai nấu để cụ xơi ?

Đương khi soát lại các đồ vật rồi, thằng cầu-bếp và con Linh-hoa đều đi ngủ. Chỉ còn có Lê-quan và con dầy vẫn ngồi ăn Ấn-thị ở ấy. Nguyên tôi cứ mỗi sáng lại ăn mấy bát chè hạt sen, nên từ tối phải nấu sẵn, để sáng dậy hâm lại ăn cho vừa. Hôm qua tôi dậy đêm, nên Ấn-thị hâm một bát để tôi ăn rồi lại ngủ. Năng Tiếp-chân hỏi :

Khi cụ ngủ lại, cái cửa phòng này có đóng à ?

Du-vân rằng :

Có đóng kia chớ ! Sống ngày lão tôi lính dạy, thấy mất tiền hễn bốt hoảng xốc ăn đứng dậy, chạy ra gọi người nhà dậy tớ, còn phải rát then chốt mới mở được ra, kìa mà !

— Thế có mở cửa sổ à ?

— Không ! Lão tôi dậy vẫn thấy cửa sổ đóng chặt.

Chúng tôi nghe nói, đều ngơ-ngác nhìn nhau. Năng Tiếp-chân đứng dậy đi quanh nhà, cũng không thấy gì lạ.

Du-vân lại bảo chúng tôi sang phòng Bà-quan ngủ, trở một, cái tả mà nói :

Này, trong cái tả này, tôi vẫn để các giấy má quan trọng, và hai nghìn đồng bạc. Thế mà hôm nay cũng mất cả, các đồ lính có khỏ cho tôi không ? !

Năng Tiếp-chân bỏi rằng :

Cụ định làm việc gì, mà lại để sẵn những hai nghìn bạc ?

Du vân nói :

Ấy tôi thường vẫn phải đề phòng đấy, ngộ có món tiền gì bất thường. Đem gửi ngân hàng thì vẫn hay là được có lãi thêm, thế nhưng tôi thường gửi tiền ở mãi nhà Thương-chánh ngân-hàng, cốc nhất có món tiền to, lấy về cũng khó khăn ra cách lắm. Vậy tôi đành để hai nghìn đồng đó, cho không có sinh lãi, nhưng gặp tiền thì để lên-sếp ngay. Mà này, trong các thứ giấy má quan bộ, có một bức rất trọng yếu, vậy tôi xin kể qua để các cô nghe.

Nguyên tỉ-tộc (Hạ hàng tôi) nhiều người, nhưng ở cả Tả-đê-trấn, Tả-đê-trấn ở về phía Bắc thành này, cách đây cũng không xa mấy, người trong họ tôi ở đấy, phần nhiều những kẻ nghèo khó mà lại đa-con ! Chúng thấy tôi nhà cũng có hai ăn, mà tuổi già con hiếm, thì thường có ý dòm-dỏ muốn tranh phần kế-tự ! Cách đây chín năm về trước, vong-thiếp (người thiếp đã mất) có thai thằng Mai quan, một đứa chắn họ tôi là Nhất-tài, nói phao rằng rằng : Tôi nếp nên nhiều con người ngoài, mà nói thác là con vợ lẽ sinh ra. Câu ấy có người nói đến tai tôi, tôi lấy làm giận lắm. Các cô biết tính tôi, thật không phải là kẻ coi đồng tiền to nhơn cái nhơn ! Thế nhưng những kẻ không biết tự-lập, không chịu làm lấy mà ăn, chỉ chực kiếm cách ăn không của người, thì tôi đây rất ghét ! Gặp những hạng ấy, tôi thường đón hai vợ chồng Vi-thiên lên chơi, đến tháng mười vong-thiếp sinh được Mai-quan, tôi mới lại đưa hai ông bà về, và nhờ-lông rất bận. Vi-thiên về làng, nói hẳn tiếng cho Nhất-tài biết rằng : cái tội nói điêu phao nhăm trước kia, tôi vẫn cắm-tức, nên nay tớ đem thua điêu đó, nhờ Vi thiên là lộc-trưởng, hợp cả họ mà trừng-trị Nhất-tài, Nhất-tài biết tội, sợ hãi, đến van lạy Vi-thiên, Vi-thiên liền bảo Nhất-tài viết một bức thư để xin lỗi với tôi. Nhất-tài vâng lời, về nhờ một ông cỗ ở làng, thảo hộ bức thư, rồi viết lại đưa cho tôi, để tôi bỏi giận. Bức thư ấy đại khái nói rằng :

« Đa-vân Tam-thảo đại-nhân tôn-giám. Mới đây cụ ông cụ bà Vi-thiên về thăng nói chuyện hiền-thảo mới ở sinh được em trai, chán nghề được ở tin lành, xiết bao mừng ! Hai ông bà lại nói cho chúng tôi rằng Chính ngày hôm thứ-thảo-mẫu (thím bà) giảm sản, trong nhà đã mời nhăm bà đỡ ở làng, thì nhưng sau khi sinh được con trai, thứ-thảo-mẫu qui thế vẫn được khang-an, không cần phải cỗ-nông thuốc. Chán nghe nói lấy làm cảm-lòng nhân đức của hiền-thảo, ở ăn tất lại gặp lành, vậy chán có một trăm trứng ga, gọi là lễ bọc lòng thành, dưa lên để thảo-mẫu xơi » chảo ! vân vân. »

Tôi bèn được bức thư ấy, lấy làm qui lắm, liền cất kỹ để làm bằng chứng về sau. Chẳng may năm ngoái ông, bà Vi-thiên đều đã tử-trần mà tôi hôm qua lại mất mất bức thư ấy. Xem đó thì biết cái lòng khuy du gia pản của người trong họ tôi, nhất quyết ngày mỗi quá ! Tôi thật không biết nghĩ ra cai cách gì bây giờ !

Du-vân nói đến đấy, rồi lại cau đôi lông mày lại mà nói to lên rằng :

Lão trở dậy ban đêm, tôi đã soát cái này, thì theo khoa, vẫn nguyên, chưa sai một tý gì cả. Thế mà đến sáng hôm nay, tôi mất hẳn ở đâu gì mất rồi, mới đi soát lại nào hết, thì ra cửa-tả mở toang, mà hai nghìn đồng bạc với cái giấy ấy thì mất !

Sử-sam nghe nói, liền đứng dậy mở tả ra soát xem, thì thấy trong tả có một cái hộp nhỏ, trong hộp nhồi đầy những các-thư vẫn tự dữ liệu nhận hồi trong, nhân lời Du-vân rằng :

Có phải bức thư ấy cũng để vào trong hộp này không ? Thưa cụ !

Du-vân nói :

— Phải.

Sử-sam lại khám hết trong tả thì thấy còn có mấy bức danh-bạ và mấy chiếc áo cũ. Khám xong, không thấy gì lại và hỏi Du-vân rằng :

Ở trên sau cụ đã khám chưa ?

Du-vân rằng :

Đêm hôm qua đã khám rồi, không thấy gì lạ, chỉ có gián chín thì thấy thoi khoa vết hộ ở đó mà thôi. Đến sáng hôm nay đi khám lại, thì chẳng có thấy lắm cái khác lạ. Các cô hãy nên cùng Bà-quan ra soát một lần nữa xem sao ?

Chúng tôi nghe nói, bèn cùng với năm ba Bà quan, bảy người ra cả sau nhà, thì thấy những cây bông lâm lột ở quanh giếng nước ấn có mấy lối chân người, nằm đến ngón chân hình sâu xuống bùn, mà đăng gót thì lại bước bơi nhẹ.

(*Còn nữa*)

ĐỒNG-HỒ ĐEO TAY

Bức trướng và câu đối của nàng dâu. — Hôm qua chủ nhật 8 Avril 1923 nhà tôi chẳng may có việc hiếu. Bức trướng và lạc-khoản của nàng dâu. Vậy người có quyền bảo cử trước biết phải có con mắt tinh không chịu bỏi đề cho ánh vàng lòe mắt, thì trong thấy được

QUẢNG-CÁO

Nay tôi có lời kính-cáo để các độc

山 KHƯƠNG-SƠN 姜 Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-DIỄM 6, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 395

Giá. . . . . 11 $ 50

Bán tại hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert — HANOI

2009

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ-tì-vị, ăn ngủ; người ta thường mắc phải trong mùa này.

Thứ dầu nguyên : 1 lít 75 một lítre, 0$ 90 nửa lítre.
viên : 0, 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Bộ này thiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sổ-lạo-cum). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sổ-lạo, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$ 60 một lọ. Uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết công chịu là thuốc hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Mỗi vỉ mã 15 chữa-bịnh. Mỗi vỉ kèm có chai dầu quang

Bán tại hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert — HANOI

2009

Ngạch Kinh tế. — Những người có tên sau này thi vào ngạch Kinh-tế ngày 26 và 27 Mars 1923 đều được bổ thư ký tập sự.

MM. Ng-ngọc-Thịnh, Đào-huy-Chính, Ng-xuân-Quảng, Hoàng-Minh, Ng-bá-Lương, Ng-trương-Mậu, Đặng-trần-Lưu, Tạ-khắc Can, Ng-xuân-Lạc.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3582

BÁN VỐN

Có một tiệm vải muốn cho Hôtel mà không dùng đến :

« Toile metis pour drap de lit sur 220
— id — 110
« Pur fil. — 110
« Torchon at mètre.
« Nappage complet blanc vân vân... »

Nay muốn bán vốn, ai muốn mua hỏi tại bản quán.

Một việc đầu cơ doanh lợi rất quan-trọng

Ta được tin rằng một việc đầu-cơ doanh lợi mới làm tổn thiệt cái danh-giá nhà đại-phu Harry Lister bấy nay chưa hề có tai tiếng gì cả.

Sau đây xin nói qua việc thế nào, để các ngài được rõ câu chuyện.

M. Barrisson, thân phụ Mr Lister mở một cuộc doanh lợi đầu cơ, chẳng may công việc thua lỗ, làm cho hàng mấy nghìn người thiệt lây, việc ấy làm cho thị trường rất là nao động, nguyên bội ấy không được chánh-phủ công nhận, nên chánh phủ không thể trả tiền lại cho các nhà có tiền được, chỉ còn mong M. Lyster ứng bồ tiền nhà ra đền thì cứu được hội mà thôi.

Nhiều người chắc rằng M. Lyster sẽ bỏ tiền nhà ra thì phải, và các ngài đến xem chớp bóng tại nhà Palace ngày hôm thứ tư này thì rõ, vì trong chương trình có chiếu phim ảnh LES HOMMES DU PROIE, chia làm năm hồi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quyền bầu cử. — Quyền bầu cử là một thứ quyền rất can hệ của một người dân. Phàm người trong một xứ văn-minh ai cũng biết lấy quyền này là quí ; giờ xem qua lịch-sử các Âu-tây, nhiệt là lịch sử Pháp ta đã thấy biết bao nhiêu là máu đào, nước mắt đã tốn vì tranh giữ lấy chút quyền này. Mà ta thử hỏi xem những người đã thiệt hại về tốn chí này, có phải vì mấy đồng bạc, hay vài chiếu bát không ?

Lúc chánh phủ đã cho ta cái quyền bầu cử là cho ta dự vào chánh trị cho dự vào chánh-trị là coi mình là một « người » có nhân cách có tự do có trí giác, chứ không phải là một người « chịu » cái sức đè-nén đã quen. Nếu mình tự đem làm phi quyền này, hoặc vì không hiểu, hoặc vì lười nhác, hoặc vì điều cần-lợi nhỏ nhen ấy là mình tự hạ mình xuống, mình tự hạ mình xuống thì còn mong gì sự tôn mình lên. Vì tự mình không biết nhân-cách là gì, không giữ tự-do, không có trí-giác, chắc những bọn đã cho mình cái quyền đó coi tâm-trí mình thấp hèn, mà những người mình chọn ra thay mặt để không là người ích gì cho mình, lại thêm để cho người trên thao những mẫu hàng đó mà xét đoán tâm trí của đồng-dân. Vì thao lẽ phải mà nói thì những « mẫu hàng » chọn ra tất từ hàng tồi nhất trong các hàng tốt của một hiệu. Thế mà được bao nhiêu lần ta để đau lòng vì các mẫu hàng » gửi đi, vì « mẫu hàng » đó bọc chỉ kim tuyến nên lớn mắt tí mà ta nhầm.

Lời tạ ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm tạ các quan, các cụ các ông, các bà có lòng hạ-cố gửi lời chia buồn phúng viếng và đi đưa đám một nhân, thân-mẫu, nhạc mẫu chúng tôi bôm thứ bảy 7 Avril vừa rồi tại Haiphong.

Trong khi tang-gia bối-rối, có điều gì sơ suất lỗi nhỡn, xin các ngài lấy lòng đại lượng mà xá bỏ đi cho.

Quan-phu : Ng-hữu Thọ
Trưởng-nam : Ng-hữu-Duy
Đồng tang-môn đẩu-tê bái tạ

Thuốc phiện lậu. — Chuyến xe-hỏa ở Hanoi xuống ngày hôm kia sở Thương-chính có bắt được một người mang mấy quả bí lớn với một con gà, trong đồi toàn những nhựa thuốc phiện lậu.

Đem va lít biến đi mất. — Có một người Tây đi chuyến xe hỏa ở Hanoi xuống đêm thứ năm vừa rồi, trình sở Cảm rằng một đứa con-lí ra đón va-li rồi mang đi mất, không tìm thấy đâu

TUYÊN-QUANG

Các trường tổng. — Các trường lớp lên sau này kể ở ngày 1er Avril 1923 trở đi thì lương bổng cùng các phụ cấp các giáo-chức sẽ tính vào sổ dự toán Bắc kỳ

Trường Kim quang-thượng, châu Yên-sơn.
— Đại thi — châu Chiêm hóa.
— Hàm yên — Hàm-yên.
— Gia-cát — Sơn-dương.
Chợ-Ngọc phủ Yên-bình.

Các tổng lớn mỗi năm phải nộp một số tiền là 180 đồng để chi phí về khoản lương bổng các giáo chức.

Còn tiền mua các đồ dùng cho nhà học thì các tổng phải chịu.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Lễ hoan nghênh và tiễn biệt hai quan Tổng-đốc Quảng-nam. — Cụ Ng khoa-Tân nguyên Hồ-bình Tuần-vũ, thăng bổ Nam-Ngãi Tổng-đốc, đã tới Hàn hôm chủ nhật 1er Avril, các phủ huyện đã đi đón ngài tại ga Tourane. Khi ngài đến ga Chợ các quan làm lễ hoan nghênh rất là trọng thể.

Cụ Tú-Thiệp nguyên Nam Nghĩa Tổng-đốc, thăng Hiệp-tá tri-sĩ ; sau khi bàn giao tỉnh-vụ xong rồi, ngài từ giã các quan dân hàng tỉnh để ngài thượng lộ tại Kinh. Chuyến xe lửa buổi chiều 4 Avril, tại ga chợ Hàn các quan dân bản tỉnh làm lễ tiễn biệt rất trọng thể, ai nấy đều ở lòng lưu luyến ân cần.

Từ trước đến nay, từ nay về sau, các thứ từ cùng giao dịch mọi việc buôn bán thuộc về hiệu của tôi là :

NAM-KIỀU tức LÊ-TRỌNG-NHÂN

Buôn gỗ lim, 38 Rue de Bắc-ninh HANOI

Mà không có chữ ký của tôi là chủ hiệu, thì tôi không kể, và tôi không nhận trách-nhiệm.

Kính-cáo

NAM-KIỀU tức LÊ-TRỌNG-NHÂN

38, Rue de Bắc-ninh, Hanoi

3562

Sổ quyên cho Hội Việt Nam Thanh-niên

Tỉnh Hải-dương

Phủ Ninh-giang : MM. Ng-hữu-Dưỡng thương-tá 5 p ; Ng-đức-Hòa, Ng-văn Thu, Phan-đức-Dần, Trịnh-viết-Thích, Phạm-hữu-Xán, Đoàn-v-Phúc, Ng-ngọc-Quý, Phạm-duy-Ngẫu, Đào-đức-Nguyên, Phạm-v-Đa, Vũ-đình-Bảo, Ng v-Bằng, Vũ-v-Dưỡng, Ng-kiến-Thức Phạm-v-Lương 15 p ; cộng 20 p.

Phủ Bình-giang : MM. Vũ - đình-Khôi, tri-phủ 5 p ; Cao-như Xuyên 2 p ; Vũ-như-Châu, Ng v-Nhuệ Lê-v-Tế, Phạm-v-Chính, Phạm-v-Thụ, Phạm-v Ngát, Vũ-huy-Cẩn, Vũ-tiến-Phan 8 p ; Ng-đức-Thung, Phan lạc-tước, Đào-quang-Ao, Triệu quang-Định, Mai-đình-Trương Trần-văn-Hoành, Phạm-lão-Sưu, Phạm-v-Bách, Phạm-v Lăng Ng-đình Mê, Ng-đình-Cai, Vũ-đình-Cận Ng-viết Sản 6 p.50 ; cộng 21 p.50.

Huyện Kinh-môn : MM. Đoàn-như-Khôi, tri-phủ 5 p ; Trần-hữu-Đáp, Ng-gia Tiến, Phạm-v-Đại, Trần-xuân-Liễn 4 p ; cộng 9 p.

Huyện Chí-linh : Vũ đình-Khôi, tri-huyện 10 p ; Vũ-xuân-Lăng 2 p ; Ng-văn-Định, Ng-v-Chiêm, Ng-v-Sỹ, Nghiêm-xuân-Bích, Lương-văn-Bảo, Nguyễn-đình-Lạc, Ng-văn-Diện 7 p ; Trương-v Nguyên 9 p 60 Lương như-Khuê 0 p 50 ; cộng 20 p.50.

Huyện Thanh-hà : MM. Vũ-khắc-Tiến tri-huyện 10 p ; Ng-Thiệ 3 p ; Tô-bỏ Doanh, Tiêu-văn-Doanh, Đỗ-xuân Taiệu 6 ; Ng-đình-Tuyến, Trần-đình-Khải, Phạm-khắc Lộng Ng-đức-Tô, Ng-đình-Giếc, Lê-v-Khải, Bà-thượng-Chi, Nguyễn-v Nhị, Ng-xuân-Phụng, Ng v-Ngỗi, Hà-đức-Dung, Ng-văn-Nghiêm, Lê-xuân-Hàm Ng-hữu-Khang 14 p ; Cao tiến-Khương, Đoàn-v-Xương Bùi-hữu-Tiếu, Ng-đình-Bước, Ng-đức-Đàn, Tạ-văn-Thanh, Phạm-duy-Đốc, Ng-duy-Phương, Phạm-khắc-Trát, Ng v-Năng, Mạc-v-Vị, Lê-đình Cang. Lê đại-Dụng 7 p ; cộng 40 p.

(Còn nữa)

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Pagement en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Mua một cái kính này, xin biếu một « LỌ NƯỚC HOA ».

BÁN TẠI HIỆU :

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

20

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2063

Từ trước đến nay, từ nay về sau, các thứ từ cùng giao dịch mọi việc buôn bán thuộc về hiệu của tôi là :

NAM-KIỀU tức LÊ-TRỌNG-NHÂN

Buôn gỗ lim, 38 Rue de Bắc-ninh HANOI

Mà không có chữ ký của tôi là chủ hiệu, thì tôi không kể, và tôi không nhận trách-nhiệm.

Kính-cáo

NAM-KIỀU tức LÊ-TRỌNG-NHÂN

38, Rue de Bắc-ninh, Hanoi

3562

Sổ quyên cho Hội Việt Nam Thanh-niên

Tỉnh Hải-dương

Phủ Ninh-giang : MM. Ng-hữu-Dưỡng thương-tá 5 p ; Ng-đức-Hòa, Ng-văn Thu. Phan-đức-Dần, Trịnh-viết-Thích, Phạm-hữu-Xán, Đoàn-v-Phúc, Ng-ngọc-Quý, Phạm-duy-Ngẫu, Đào-đức-Nguyên, Phạm-v-Đa, Vũ-đình-Bảo, Ng v-Bằng, Vũ-v-Dưỡng, Ng-kiến-Thức Phạm-v-Lương 15 p ; cộng 20 p.

Phủ Bình-giang : MM. Vũ - đình-Khôi, tri-phủ 5 p ; Cao-như Xuyên 2 p ; Vũ-như-Châu, Ng v-Nhuệ Lê-v-Tế, Phạm-v-Chính, Phạm-v-Thụ, Phạm-v Ngát, Vũ-huy-Cẩn, Vũ-tiến-Phan 8 p ; Ng-đức-Thung, Phan lạc-tước, Đào-quang-Ao, Triệu quang-Định, Mai-đình-Trương Trần-văn-Hoành, Phạm-lão-Sưu, Phạm-v-Bách, Phạm-v Lăng Ng-đình Mê, Ng-đình-Cai, Vũ-đình-Cận Ng-viết Sản 6 p.50 ; cộng 21 p.50.

Huyện Kinh-môn : MM. Đoàn-như-Khôi, tri-phủ 5 p ; Trần-hữu-Đáp, Ng-gia Tiến, Phạm-v-Đại, Trần-xuân-Liễn 4 p ; cộng 9 p.

Huyện Chí-linh : Vũ đình-Khôi, tri-huyện 10 p ; Vũ-xuân-Lăng 2 p ; Ng-văn-Định, Ng-v-Chiêm, Ng-v-Sỹ, Nghiêm-xuân-Bích, Lương-văn-Bảo, Nguyễn-đình-Lạc, Ng-văn-Diện 7 p ; Trương-v Nguyên 9 p 60 Lương như-Khuê 0 p 50 ; cộng 20 p.50.

Huyện Thanh-hà : MM. Vũ-khắc-Tiến tri-huyện 10 p ; Ng-Thiệ 3 p ; Tô-bỏ Doanh, Tiêu-văn-Doanh, Đỗ-xuân Taiệu 6 ; Ng-đình-Tuyến, Trần-đình-Khải, Phạm-khắc Lộng Ng-đức-Tô, Ng-đình-Giếc, Lê-v-Khải, Bà-thượng-Chi, Nguyễn-v Nhị, Ng-xuân-Phụng, Ng v-Ngỗi, Hà-đức-Dung, Ng-văn-Nghiêm, Lê-xuân-Hàm Ng-hữu-Khang 14 p ; Cao tiến-Khương, Đoàn-v-Xương Bùi-hữu-Tiếu, Ng-đình-Bước, Ng-đức-Đàn, Tạ-văn-Thanh, Phạm-duy-Đốc, Ng-duy-Phương, Phạm-khắc-Trát, Ng v-Năng, Mạc-v-Vị, Lê-đình Cang. Lê đại-Dụng 7 p ; cộng 40 p.

(Còn nữa)

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Pagement en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Mua một cái kính này, xin biếu một « LỌ NƯỚC HOA ».

BÁN TẠI HIỆU :

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

20

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2063

Bán-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tức-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2040

PHÒNG - THĂM - BỆNH

của QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-thơ đã nghỉ dưỡng bệnh đã đến Hải-dương. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenon, Fes, Rahat, Casablanca Port Said ai cập Bua

Ngoại khoa, bộ-sản, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại HƯƠNG GIA-LONG, 52, GIÁT mới số 238

2015.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Có nhiều các quí khách các tỉnh mới thăm về mặt lắng thanhtiam nó hết mua hàng này. Vậy bản-hiệu nên trình để các ngài biết rằng : hàng bản-hiệu chuyên chế các thứ hàng tốt (hàng thượng hạng) như : gấm, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ bộ cán, v.v. có bán các thứ hàng bắc kỳ như là : the, nhiễu, linh, lương, sương, quế, v. v. và các thứ hàng Saigon như là Lapin, linh, trơn, nhẫn nhung, v.v. Những hàng này bản hiệu bán buôn và bán lẻ giá hàng rẻ để bán lại, hoặc mua nhiều sẽ được thì bản hiệu sẽ bớt bán, cách không bán lẻ trong đó, trong những trong chuyến sẽ không có nhiều thì bản hiệu sẽ bớt hàng bớt giá cho các ngài có mua được nhiều. Vậy ngài nào mua nhiều nên cần ý đến ở đây gì có đến mua bản hiệu để có chiếu cố hàng hiệu. Ấy là nhiều chánh hiệu, mua nhiều sẽ giảm giá để người thì không để rẻ.

Nay một số nhiều các thứ hàng tốt mới nay, đẹp tiện, rất tiện mua giá thật rất phải chăng ; nhưng lắm thứ nhiều lắm người ta bỏ rẻ mà, nên thứ nhiều có qui ngài hãy nên mua để có chỗ bộ phận giữ Trung ương Bắc-Nam-Trung ; các thứ bộ đều ở Hải-Phòng ; còn là bản hiệu để nên mua. Em các ngài nên thanh mà nên qui khách quang cố.

Kính cáo ông

TU WU TSEONG

2035

LẺ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cáo ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quán báo, chứa lại thì nhớ thứ biểu rõ rằng vào đây, và gửi theo hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để người ta gửi sau.

Gọi thêm vốn

Thưa các ngài,

Theo như thư của bản hội trình các ngài vừa rồi, về việc bản-hội gọi thêm vốn, xin nhắc lại các ngài đồng chí hằng tiền hay là hằng quốc trái Đông-Pháp 1912, thời bản-hội cũng xin hoan nghênh.

Vì việc đóng bằng phiếu quốc trái, thời có nhiều ngài viết thư hỏi hả ! rằng làm sao lại gọi là *đóng tem* ?

Vậy xin có lời trình lại các ngài biết rằng : phiếu quốc-trái của các ngài bao giờ cũng về quyền lợi của các ngài — Trong ít lâu làm thể nào cũ g có số phiếu của các ngài số trúng ; khi ấy ngài rút phiếu ra đã đi lĩnh tiền, thời các ngài sẽ đóng cho bản-hội 50 p 00 thay vào số phiếu mà ngài đã lấy ra.

Như vậy bản-hội gọi là đóng tạm là vì lẽ đó.

Nên phiếu của các ngài không có số nào trùng, thời cứ để ở bản-hiệu mãi, các không có kỳ hạn nào phải chuộc lại cả, mà cũng không phải nhắc phí-tổn gì về bản-hội tại tỉnh ra có cách đúng những trái-phiếu kỳ hằng phải mất tiền.

QUẢNG-HƯNG-LONG

Thương-cục Hanoi

Chủ nhiệm

HOÀNG-KIM-BẰNG *kính-thư*

Xây vôi Đông-giao lợi lắm

XIN LẠI

Mme THAM HAI

16, Phố Hàng-Cá (Đông-xuân)

mà lấy mẫn với về tôi thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng với Đông-giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2039

XIN XEM CHO KỸ

Phàm nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của hiệu nào, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại vứt thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có nhắc lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ bà chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều màu rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2016

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八十路門東府行內河東

Những thì thành-trình các quí khách biết rằng may những thứ mới có sang : 1° Bộ bọn đồ ngủ rất là như là quần áo chạm rồng, vàng, diêu hâu thuốc lá, điếu, nẫu vân.

2° Một bọn nhẫn hình đồ cổ ở thứ một. Một đen, một trắng, một vàng, một mái đồ cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quí khách đến họ mà đeo không kiểu kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo bỏ túi, đồng-hồ bọc vàng, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chỉ, vân vân.

4° Một bọn nhẫn sắt, đồng sắt, ly sắt, bát sắt, hễ sắt cứ tới thấy-chúc hay là bắp-chuối cũng được và tốt bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Nhật-bản sang.

Còn thứ hàng mới sang bốn năm cô trên cây chông tới xin đến xem, mong nếu quí-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Cho đến đồ nữ-trang, nhiều hạng, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng cần quí khách đến là không có rồi.

Cần-cáo

MIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

與同梁

Kính trình để các quí khách biết cho rằng :

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy

Do Võ Phi... đăng (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng (nhà Kho Sách Xưa Quán Ven Đô)

Chủ nhật mồng một tháng tư tây và những hôm sau này

Có BÁNH BÁN NHỮNG ĐỒ DÙNG NHƯ SAU NÀY:

(Xoong, chảo, bát, đĩa, cốc, văn vân)

đồ hàng sứt xa đồ điện khu

Có quạt máy hiệu MARELLI mới sang

GIÁ THỰC PHẨM

Có nhiều rượu nho bán giá thực rẻ hơn các hiệu khác.

Xin xem giấy khai giá ra chỗ bầy hàng

CÔ THẦY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Telephone N° 73

2008

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc hảo không có phụ chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 c/c (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

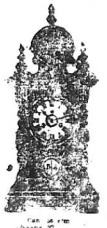
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de la Paix PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi, Bd CHASSAGNE, Pharmacien, Hôpital, Tel. 305, Phos, và các hiệu bào chế khác.

Đồng-hồ treo và đề

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực rẻ

TONG-YUNE-TAI

70, Phố đàng Ngang — HANOI

2049

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Chai nhỏ ngâm nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Yunnan là ông Hook-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2066

CHANSON & THIBAULT

88, Rue Paul-Bert — HANOI

Bán-biện có bán và CHO THUÊ các thứ máy hát, các thứ đĩa hát, tiếng Saigon, tiếng Huế, tiếng Tây và tiếng Tây cùng các thứ điều hát thuốc lá, kiểu rất đẹp, rất tiện dụng và hợp cách vệ-sinh, giá bán và giá cho thuê phải chăng, xin các quí-khách chiếu cố cho thì bán-biện lấy làm hân-hạnh vô cùng.

Còn các quí-khách nào ở xa muốn mua hay muốn thuê xin gửi thư cho bán-biện thì bán-biện sẽ gửi đi cẩn-thận.

Nay kính cáo.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì nó làm cho bao nhiêu nhà giống cái cảnh ta ấy là bệnh hay mắc vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau rồi dần dần nó làm cho yếu các phế-tạng và làm cho giảm bớt cả chân huyết đi nữa. Nếu khi nó bệnh thời khí nào xảy ra thì người khỏe cho cả thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh hao mòn này chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm ăn như thường, ăn uống để tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng còn sợ gì bệnh ho nào nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2000

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gó-đa trông sang, Hanoi

108

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sau tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật (1)

... Bây giờ thân-phụ đi vắng anh con về đây không khỏi nhiều điều điếc tai. Năm trước thân-phụ đã bảo con rằng giấy loan sẽ nối cầm lành. Từ bấy đến nay bao nhiêu chỗ cầu-thân mà con đều không ưng, cũng chỉ vì chưa được nơi xứng đôi vừa lứa. Ngày nay công-tử tới đây lánh nạn, bất đắc-dĩ mà phải dùng kế quyền-nghi, tạm cải nữ-trang, để cho mắt quan khâm-sai chờ toàn mọi việc. Nhưng dẫu sao cũng chẳng qua duyên-nợ, đã trót cùng nhau gặp-gỡ thì tử-sinh xin quyết một lòng...

Vệ-đăng-bưu nghe nói, khen ngợi mà rằng:

— Con nói cũng có lẽ phải. Con thật là một người có học-thức, biết ngoại xã-tội. Thôi thì hiền sanh hãy cứ ở gian đây cho khỏi người ngoài nghi-hoặc.

Hàng-khôi-thân nói:

— Cứu-phụ ơi! Việc này con khó lòng mà vâng mệnh được, bởi vì con đã đính-ước cùng *Phi-loan* quận-chúa từ trước, chẳng lẽ con dám để tiền-thư đây làm thứ-phòng hay sao! Dẫu cứu-phụ và tiền-thư có vui-thuận, nhưng con cũng không đành lòng. Cửa-nhà đâu tá, nghề-nghiệp thì không, cái thân chết đỏ sống thừa, càng nghĩ càng thêm hổ-thẹn.

Vệ-đăng-bưu chưa kịp trả lời. *Lã* di-nương nghe nói, đã có ý không vui mà rằng:

— *Hàng* công-tử ơi! Công tử nên nghĩ cho kỹ. Con gái tôi thật là một bậc thiên-kim tiểu-thư, lão-gia tôi đây vẫn qui như viên ngọc trên tay, bao nhiêu các nhà quyền-quí đến cầu-thân mà lão-gia tôi chưa ưng-thuận nơi nào cả. Nay lão-gia tôi vì tình thân-thuộc mà cứu công-tử, công-tử nỡ nào lại phụ tấm lòng.

Hàng-khôi-thân nói:

— Cái ơn cứu cấn cứu-phụ và tiền-thư đây không bao giờ tôi dám quên. Ngặt vì cha mẹ tôi ngày nay đang ngồi ở trong ngục-thất, chưa biết sống chết thế nào, lòng tôi thiết đã lợn như lửa cháy, còn dám nghĩ chi đến thú đoàn-viên. Di-nương lấy cái kiến thức đàn-bà mà trách điều tôi, nhưng tôi thiết-tưởng cứu-phụ cũng nên lượng xét cho cái lòng đau-xót ấy.

Nói xong, hai hàng nước mắt, chảy xuống động dòng. *Vệ-đăng-bưu* cũng khóc mà bảo rằng:

— Hiền-sanh ơi! Hiền-sanh chớ nên khúc-thường. Sự đau-xót của hiền-sanh, ta đã rõ hết. Hiền-sanh hãy tự yên lòng chịu vậy. trời kia sẽ có ngày mở cửa cho ta. Nhưng ta nói câu này, nếu hiền-sanh nghe lời thì cũng là một việc hay. Giả-sử sau này *Phi-loan* quận-chúa đẹp duyên sắt-cầm rồi, mà tiện-nữ có làm thứ-phòng, cũng chẳng lấy chi làm ngại. Cốt cầu được môn đương hộ đối, khiến cho tình trong thân-thuộc ngày lại thêm thân vậy.

Vệ-đăng-bưu lại bảo *Lã* di-nương rằng:

— Nàng-ơi chớ nên nói lời-thôi. Đợi khi hiền-sanh tiến Kinh, bấy giờ sẽ bàn đến hôn-sự.

Hàng-khôi-thân cả nuốt cay ngậm đắng mà không biết nói thế nào. Nàng *Vân-cơ* miệng tủm-tỉm cười, đang dậy rót chén trà mời *Hàng-khôi-thân* uống mà bảo rằng:

— Cứ như lời thân-phụ tôi nói vừa rồi thì tôi cũng công-tử thực là vợ chồng. Từ đây xin nguyện cùng nhau chắp cánh liền cành, quyết không bao giờ chia rẽ.

Nàng *Vân-cơ* vừa nói, lại vừa nắm lấy áo rồi cười mà hỏi rằng:

— Công-tử nghĩ thế nào?

Hàng-khôi-thân buồn-rầu mà đáp rằng:

Tiểu-thư ơi! quả tâm tôi bây giờ thật đã khô héo, không còn biết sống làm vui. Chỉ mong cho bao giờ được trông thấy mặt hai thân thì bấy giờ tôi mới đành dạ.

Hai người đang chuyện trò cùng nhau thì các nữ-tỳ bày tiệc. Nàng *Vân-cơ* tươi cười nét mặt mà mời *Hàng-khôi-thân* ngồi uống rượu. Nàng nói:

— *Hàng* công tử ơi! Chén rượu hôm nay không phải như chén rượu mọi ngày, nghĩa là chén rượu trăm năm cần hai ta vậy.

Hàng-khôi-thân bất-đắc-dĩ cầm lấy chén rượu mà rằng:

— Tiểu thư ơi! tôi chưa rượu đã lâu, ngày nay cầm-tạ cái thịnh-tình của tiểu-thư, xin tiểu-thư cho ăn cơm.

Nàng *Vân-cơ* có ý không vui, cười nhạt một tiếng rồi gọi nữ-tỳ lấy cơm. Hai người cùng nhau ăn cơm. Khi ăn cơm xong, *Hàng-khôi-thân* đang dậy đi ngồi một chỗ, nét mặt buồn-bã ăn-năn. *Vệ-đăng-bưu* giao tiền cho một tên người nhà, dặn đến sáng sớm hôm sau thì đi *Sơn tây* gọi *Vệ-ngọc*.

Vệ đăng-bưu lại gọi một tên người nhà là *Vệ-phác* đến mà dặn rằng:

— Công-việc trong nhà, ta giao cho nhà-ngươi chiếu-quản, để đợi đến khi *Vệ ngọc* về đây, bấy giờ sẽ hay. Còn các gia-đình, ai muốn đi tây lòng, ta sẽ cấp vốn cho về mà mưu-sinh. Trong nhà chỉ cần mấy người lão-bộc ở lại là đủ.

Vệ phác khóc mà rằng:

— Dạ dám biếm lão-gia! chúng tôi xin một lòng vâng mệnh.

HỒI THỨ IX

Vệ-đăng-bưu thu-xếp công-việc trong nhà, rồi đi theo *Chức-vô-nhân*, *Hàng-khôi-thân* và đồ suất ngày ngồi ở trong phòng, cuồng nói chẳng rằng, như ngây như dại. Ngài thấm: tả cũng *Hàng-Đường* làm một thân nam-tử, bỗng đau nỗi nỗi, thành ra cái dạng nữ-trang. Suốt ngày cứ bồi tóc cái trâm mà ngồi ở đây thì ngữ mình xiết bao hổ-thẹn. Huống-chi *Lã* di-nương từ khi thấy ta cự hôn tại chỉ thở ngắn than dài có ý oán giận, đối-đãi với ta, không được tử-tế như mọi ngày, vậy ta ở đây làm sao cho yên được.

Hàng-khôi-thân lại nghĩ thầm: ta nay quả nữ-thân! cứ lấy cái nhan-sắc của nàng *Vân-cơ* thì dẫu *Phi-loan* quận-chúa cũng còn kém xa, ai ngờ ta nghe những lời ngọt-ngào khuyến bảo của nàng, lòng ta vẫn tựa như tro nguội. Tuy vậy mà nàng cũng không hề đổi ý, sớm khuya thăm hỏi, lại càng ân-cần hơn xưa. Ta đã cải dạng nữ-trang, chung nàng ra vào ở chốn loan-phòng mà cứu-phụ ta lại nói đến việc đính-hôn thì sự hiềm-nghi ấy tránh sao cho khỏi. Ngày dài đằng-đẵng không biết bao giờ cho hiếu-huyan (trò *Vệ-ngọc*) ta về tới đây!

Hàng-khôi-thân nghĩ quanh nghĩ quẩn, rồi lòng lại nhủ lòng rằng:

— *Hàng-khôi-thân* ơi! sao nhà-ngươi lại tàng tịa lương-tâm! Chẳng thà cứ đi *Vân-nam* cho rảnh! Hai thân ta đang chịu cực-khổ ở nơi ngục-thất, ta nỡ nào tham sống mà ngồi yên đây. *Phi-loan* quận-chúa dẫu đính-ước kết-duyên cùng ta, nhưng chưa từng làm lễ thành-thân, thế mà cũng cam-tâm thả tối, không chịu ly-hôn, quyết theo hai thân ta vào ngục-thất để sớm khuya hầu-hạ. Một người nữ-lưu còn hiết như thế, huống chi ta là nam-tử, nếu không biết nghĩ đến cha mẹ, hà chẳng hổ-thẹn với mày râu.

(Còn nữa)

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1614 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BA 16 AVRIL 1929

Trung Bắc Tân Văn